

"Tôi và Tổng Giám mục Ngô Quang Kiệt đã có một buổi gặp gỡ rất đẹp. Chúng tôi bàn về tôn giáo tại Việt Nam. Ông Tổng giám đốc nhìn xét rõ ràng có những tiến bộ trong lĩnh vực tôn giáo tại Việt Nam mặc dù vẫn còn một số vấn đề cần phải giải quyết."

www.rfa.org/vietnamese

2008-10-10

Hôm thứ Năm 9-10-2008, nhân dịp trở lại thủ đô Washington, Đệĩ Sĩ Hoa Kỳ tại Việt Nam, ông Michael Michalak, đã dành cho đài Á Châu Tự Do một cuộc phỏng vấn về các bí mật.



Photo by Trà Mi/RFA

Hôm 9-10-2008, Đệĩ sĩ Michael Michalak trở lại phỏng vấn RFA về các ưu tiên trong quan hệ giữa Hoa Kỳ và Việt Nam.

Trở lại Thanh Trúc, Nguyễn Khanh và Trà Mi của Ban Việt Ngữ, Đệĩ sĩ Michael Michalak đã trình bày một cách cởi mở về hiện tình quan hệ Việt-Mỹ cũng như các vấn đề đang được thảo luận quan tâm.

Tiếp tục trợ giúp giáo dục, nhân đạo

Thanh Trúc: Xin cảm ơn ông Đệĩ Sĩ. Chúng tôi xin mở đầu cuộc phỏng vấn bằng những câu hỏi liên quan đến giáo dục và xã hội. Là nhà ngoại giao đến đây cho Washington và Hà Nội, chúng tôi thấy ông Đệĩ Sĩ luôn luôn nói đến chuyên giáo dục? Thế à ông, tại sao vậy?

Đệĩ sĩ Michael Michalak: Tôi nghĩ giáo dục là một trong những mục tiêu quan trọng nhất mà Hoa Kỳ đang làm việc với chính phủ Việt Nam. Tôi trở về ngày tôi sang Việt Nam, chắc quý vị cũng biết tôi có đưa ra 3 mục tiêu cần thực hiện là nhân quyền, kinh tế và giáo dục.

Giáo d c là m t trong nh ng m c tiêu quan tr ng nh t mà Hoa K đang làm vi c v i chính ph Vi t Nam. Hi n gi s visa c p cho sinh viên t Vi t Nam sang M h c đã tăng v t m c 50%, và tôi tin r ng chúng ta đang đi đúng đ ng.

Khi nhìn nh ng thành qu đáng k mà Vi t Nam đ t đ c v kinh t , tôi th y ngay đi u đang thi u chính là phát tri n giáo d c. Vì th ngay t bu i đi u tr n t i Qu c H i tr c khi đ c chu n thu n làm đ i s Hoa K Hà N i, tôi đã nói m t trong nh ng m c tiêu s làm là s sinh viên Vi t Nam sang M du h c s tăng g p đôi.

Hi n gi s visa c p cho sinh viên t Vi t Nam sang M h c đã tăng v t m c 50%, và tôi tin r ng chúng ta đang đi đúng đ ng, đ đ t đ c m c tiêu mà tôi đ t ra.

Cùng lúc v i s phát tri n c a Vi t Nam, cùng lúc v i s v n đ u t c a ng i n c ngoài và nh ng ng i Vi t trong n c ti p t c b vào đ u t , Vi t Nam c n nh ng ng i tài ba đ đi u hành kinh t l n chính quy n, và cu i cùng nh đó mà l i nhu n kinh t đem l i s đ c phân ph i cho t t c m i ng i Vi t.

Đó chính là lý do t i sao tr ng tâm c a tôi là giáo d c, và tôi luôn ti p t c g ng h n đ đ t m c đích.

M t trong nh ng đi u quan tr ng x y ra ă năm đ u tiên tôi làm vi c t i Vi t Nam là chuy n vi ng thăm Washington c a Th T ng Nguy n T n D ũng.



Đài sứ Hoa Kỳ tại Việt Nam Michael Michalak trả lời phỏng vấn Thanh Trúc. Photo by Trà Mi/RFA

Trong chuyến viếng thăm này, Bộ Ngoại giao Mỹ và Bộ Giáo dục Đào tạo Việt Nam đã ký bản ghi nhớ, thành lập Nhóm Công Tác Chuyên Trách Về Giáo dục, mà bên có 7 thành viên, và mục tiêu là thúc đẩy mối quan hệ phúc trình giữa lãnh đạo, trong đó trình bày những điểm cần làm để hợp tác về giáo dục, kể cả ý kiến thành lập một trung tâm để học theo khuôn khổ của học Mỹ ngay tại Việt Nam.

Ngoài chuyến lập trung tâm để học theo khuôn khổ Hoa Kỳ tại Việt Nam, chúng ta cũng đặt vấn đề làm sao gia tăng số sinh viên Việt Nam du học ở Mỹ và làm thế nào để giúp Việt Nam cải thiện môi trường giao dục ngay trong nước, giúp thúc đẩy nhanh chóng trình độ học tập, chất lượng trình độ học tập Anh.

Có rất nhiều điều liên quan đến giáo dục mà chúng tôi sẽ làm, vì giáo dục chiếm vị trí rất quan trọng trong tiến trình phát triển của Việt Nam.

Thanh Trúc: *Việt Nam mới đã nhận được những gì từ điều kiện là nền nhân da cam sang Mỹ ...*

Đài sứ Michael Michalak: Chúng tôi không sẵn lòng từ "nền nhân chất da cam" vì thực tế không còn thời điểm chính trị hóa vấn đề này. Hiện chúng tôi vẫn tiếp tục theo đuổi chương trình hợp tác cho những người không may khuyết tật trong thời gian Hoa Kỳ có mặt tại Việt Nam trước đây, bất kể họ bị khuyết tật vì lý do gì.

Trong cùng chúng tôi đã sẵn lòng số tiền lên đến 46 triệu đô la vào công tác này, gần đây nhất là số tiền 3 triệu đô để sẵn lòng vào công tác môi trường và sức khỏe.

Chương trình này đã được thúc đẩy bởi Bộ Tài chính, chi phí lên đến 1 triệu dollars, đồng thời chúng tôi cũng vừa thông báo 3 chương trình tài trợ cho các dự án về sức khỏe cũng được thúc đẩy bởi Bộ Tài chính và khi vào là Hà Nội, tôi sẽ đi Đà Nẵng để khi đến những chương trình mà tôi vừa nêu.

Thanh Trúc: *Phía Việt Nam nói là chính phủ Hoa Kỳ có khoản tiền 3 triệu dành cho các hoạt động xóa lý Dioxin, nhân quyền gì ngân quỹ cho mình...*

Tôi nghĩ là Việt Nam nhiều quy định từ do cá nhân vẫn còn thiêu, như từ do tập hợp, từ do báo chí, từ do phát biểu từ từ ng. Nhân quyền so với 5 năm trước thì bây giờ người Mỹ Việt được từ do hơn nhiều.

Đi sĩ Michael Michalak: Tôi không nghĩ là chính phủ. Tôi nghĩ là một bao nhiêu thời gian mà đi đến phía Việt Nam chấp thuận? Câu trả lời là một rất nhiều thời gian. Chúng tôi phải đi qua nhiều thời gian, bây giờ xong rồi, chúng tôi bắt đầu bàn đến chuyển giao ngân tài khoản và tôi mong đợi chuyển trình sẽ thành công.

Thúc đẩy từ do, nhân quyền

Nguyễn Khanh: *Lúc này ông Đi sĩ S bắt đầu một trong những mặt tiêu hàng đầu mà ông muốn thúc đẩy là Việt Nam là nhân quyền. Liệu có thể xin ông Đi sĩ S cho biết tình trạng nhân quyền ở Việt Nam bây giờ như thế nào?*

Đi sĩ Michael Michalak: Được chứ. Về nhân quyền, tôi nghĩ là Việt Nam nhiều quy định từ do cá nhân vẫn còn thiêu, như từ do tập hợp, từ do báo chí, từ do phát biểu từ từ ng.

Dù nói vậy nhưng tôi cũng tin rằng nếu so với 5 năm trước đây thì bây giờ người Mỹ Việt được từ do hơn nhiều và chúng tôi sẽ tiếp tục làm việc với chính phủ Việt Nam qua chuyển trình Đi sĩ Thôi Nhân Quyền Hàng Năm, qua các chuyển trình vì nhân quyền kinh tế, và những chuyển trình khác.



Đi sĩ Michael Michalak trò chuyện với Nguyễn Khanh về đi sĩ thối bại tác quyền phòng Mỹ-Việt. Photo by Trà Mi/RFA

Chúng tôi cũng sẽ tiếp tục hỗ trợ nhân quyền và chính phủ Việt Nam, và tiếp tục kêu gọi Việt Nam cải thiện trong lĩnh vực này.

Nguyễn Khanh: *Không muốn ông Đài S vào thế khó xử, nhưng giữa a thang đi m t t, trung bình và xử, ông Đài S đánh giá tình trạng nhân quyền Việt Nam hiện giờ là mức đi m nào?*

Đài số Michael Michalak: Không, xin lỗi, tôi không cho đi m.

Hợp tác an ninh, quốc phòng

Nguyễn Khanh: *Tuần trước ở Hà Nội, cuộc Đài Tho i V Chính Tr , An Ninh Và Quốc phòng giữa hai chính phủ đã diễn ra. Muốn hỏi ông Đài S nhưng đi m gì đã được đưa ra bàn thảo?*

Đài số Michael Michalak: Chúng tôi thảo luận với nhau về nhu cầu và hỗ trợ. Cuộc đối thoại diễn ra trong lúc tôi là có mặt ở Mỹ, nên tôi không biết rõ các chi tiết, nhưng tôi chắc chắn biết là nhưng tài trợ Việt Nam tham gia vào các chương trình hòa bình toàn cầu đã được nói đến.

Vì Việt Nam bây giờ là hội viên không thường trực của Hội Đồng Bộ An Liên Hiệp Quốc, nên đương nhiên mọi người đều nghĩ Việt Nam sẽ có trách nhiệm hơn, nhưng quân tham gia vào Lực Lượng Bộ V Hòa Bình.

Nhưng trước khi đi u này xảy ra, còn có nhu cầu đi u khác liên quan đến một kế hoạch phối hợp để bàn thảo, chúng tôi nên chuyển huấn luyện cho binh sĩ Việt Nam. Chúng tôi đã bàn thảo những cách để thực hiện.

Hơn nữa mà chúng tôi đang ý với nhau nằm trong chương trình hợp tác của hai chúng, hay nằm trong chương trình huấn luyện tiếng Anh cho binh sĩ Việt Nam. Chúng tôi chắc chắn đang đi t ng bước mới, và đó là bước đầu tiên.

Chúng tôi cũng thảo luận với nhau về cách hợp tác giữa quân đội đôi bên trong các công tác cứu hộ khi thiên tai xảy ra, cũng như những vấn đề khác nữa. Chúng tôi tin là cuộc thảo luận

thành công, và trông đợi vòng th o lu n k ti p.

Nguy n Khanh: *Sau cu c th o lu n, có tin đ n Đông Nam Á nói r ng ch ng bao lâu n a Vi t Nam s nh n đ c vi n tr quân s t M. Th a ông Đài i S đ u này có đúng không?*

Đài s Michael Michalak: Không, không đúng. Tôi có th tr l i ngay cho ông là không đúng đâu. Nhng cũng còn tùy ông đ nh nghĩa th nào là vi n tr quân s. Rõ ràng đ u hai bên th o lu n v i nhau v a r i cũng là m t hình th c vi n tr. Tôi nghĩ r ng b t k vi n tr nh th nào thì cũng ph i có s đ ng thu n c a c hai bên.

Trong th i gian g n đây, h tr mà chúng tôi đ ng ý v i nhau n m trong ch ng trình h p tác c u h chung, hay n m trong ch ng trình hu n luy n ti ng Anh cho binh sĩ Vi t Nam.

N u tôi nh không l m thì có m t s sĩ quan Vi t Nam đang theo h c ch ng trình d y ti ng Anh này, dù không nhi u nhng cũng là c h i đ giúp hai bên có th nói chuy n v i nhau và m r ng quan h. Chúng tôi ch tr ng đi t ng b c m t, và đó là b c đ u tiên.

Nguy n Khanh: *Ông Đài i S là m t chuyên gia v Trung Qu c, có khi nào Vi t Nam xin ông Đài i S đóng góp ý ki n không?*

Đài s Michael Michalak: Có, chính ph Vi t Nam nh chúng tôi đóng góp ý ki n v r t nhi u lãnh v c. Có, chúng tôi có nói chuy n v i nhau v Trung Qu c, vì đây là qu c gia l n nh t trong khu v c và chúng tôi cũng chia s v i nhau quan đi m, k c quan đi m liên quan đ n Trung Qu c. Có, chúng tôi có nói chuy n v i nhau v Trung Qu c.

Nguy n Khanh: *L u có th xin ông Đài i S chia s m t trong nhng đ ngh , ý ki n, ông đã trình bày v i chính ph Vi t Nam không?*

Đài s Michael Michalak: Không, tôi không th chia s v i ông đ c. Tôi ch có th nói là chúng tôi th o lu n v i nhau v nhi u chuy n, t kinh t đ n chính tr.

Chúng tôi vn tiếp tục theo dõi tình hình. Chúng tôi không đng v phía nào trong vi c này, mà chúng tôi theo dõi đ đm b o là quy n t t p ôn hoà và bày t quan đim c a công dân đ c tôn trng.

Tranh chấp Thái Hà-Tòa Khâm S

Trà Mi: *V cảg thng tranh chấp đ t đại gi a Giáo h i Công Giáo v i chính quy n t i Vi t Nam. Quan đim c a ông đ i sĩ nh th nào?*

Đi sĩ Michael Michalak: Vâng, chúng tôi bi t rng có r t nhi u v tranh chấp đ t đại đang di n ra t i Vi t Nam. Theo tôi, đ t đại là m t trong nhng vn đ ph c t p nh t và nh y c m nh t t n t i i Vi t Nam hi n gi , đ c bi t là vn đ tranh chấp đ t đại liên quan đ n Giáo h i Công giáo.

Và chúng tôi vn tiếp tục theo dõi tình hình, không ph i là đ i v i vn đ tranh chấp đ t đại, vì chúng tôi không đng v phía nào trong vi c này, mà chúng tôi theo dõi đ đm b o là quy n t t p ôn hoà và bày t quan đim c a công dân đ c tôn trng.

Trên th c t , có trng h p đ c tôn trng, nhng cũng có trng h p không, và lúc y thì chúng tôi s tìm cách nêu vn đ lên v i chính quy n Hà N i.

Trà Mi: *Chúng tôi bi t rng m i đây ông đ i sĩ có cu c t p xúc tr c t p v i Đ c Tng Giám m c Ngô Quang Ki t c a Hà N i. Ông đ i sĩ có th chia s thông tin gì liên quan đ n cu c g p này không?*

Đi sĩ Michael Michalak: Tôi và Tng Giám m c Ngô Quang Ki t đã có m t bu i g p g t t đ p. Chúng tôi bàn v t do tôn giáo t i Vi t Nam. Đ c Tng nh xét rng rõ ràng có nhng ti n b trong lĩnh v c t do tôn giáo i Vi t Nam m c dù vn còn m t s vn đ c n ph i gi i quy t.

Chúng tôi cũng trao đ i v vn đ tranh chấp đ t đại đang di n ra, và Đ c Tng cũng cho

chúng tôi bi t quan đi m c a Ngài v chuy n này. Chúng tôi nói v i Ngài r ng chúng tôi s ti p t c theo dõi đi n ti n tình hình, nhng c g ng không đ ng v phía nào trong v n đ tranh ch p đ t đại.

Trà Mi: *Nói m t cách c th h n, c ng đ ng Công Giáo Vi t Nam có đ u hi u hy v ng gì sau cu c g p g này không, th a ông đi sĩ ?*

Đi sĩ Michael Michalak: Tôi không nghĩ v y, tôi không th y có lý do gì đ hy v ng vì t t c nhng gì tôi nói v i Đ c T ng là chúng tôi s ti p t c thúc gi c chính quy n Vi t Nam cũng nh chính Đ c T ng r ng đôi bên nên tìm cách gi i quy t v n đ m t cách ôn hoà, càng s m càng t t.

B n nghĩ gì v m i bang giao Vi t M và các quan đi m c a Đi sĩ Michael Michalak? Hãy g i đ n Ban Vi t Ng ý ki n c a B n. email: vietweb@rfa.org

Trà Mi: *Ông đi sĩ có cách nào h u hi u h n giúp c i thi n tình hình hi n t i không, th a ông?*

Đi sĩ Michael Michalak: Chúng tôi ch có th ti p t c làm nhng gì mà chúng tôi đang làm. Nghĩa là đi u duy nh t mà chúng tôi có th làm là thúc gi c đôi bên ng i xu ng bàn đàm phán và cùng n l c tìm ra m t gi i pháp ôn hoà.

Trà Mi: *Ban Vi t Ng chúng tôi xin chân thành c m n đi sĩ Michael Michalak đã dành th i gian cho bu i ph ng v n này.*